

HET HAARLEMSCHE PARK, NAAR HET PLAN VAN JAN VAN VARELS 1756,
GEGRAVEERD DOOR H. SPILMAN 1769.

stadsgracht. Dit grasveld, midden in zijn krans van woud en boomen en van ver uiteengestrooide alleenstaande huisjes, droeg vóór alles het kenmerk van een landelijk buitenkwartier der stad; dat het tot het stadsgeheel behoorde werd vooreerst nog slechts bewezen door de levende volte waarmede, bij ver-

Dan begint de ontwikkeling van den parkaanleg, het eerst ten zuiden van de Baen, zich aansluitend bij het speelterrein, oostelijk van den Grooten Houtweg, die voor alle tijden het hier gelegen gedeelte, het z.g. „Kleine Hout” van het daar schuin tegenover liggende „Grootte Hout” zou

schillende gelegenheden, de zich ontspannende stadsmenschen het bedekten. Wanneer Samuel Ampzing hier in 't bijzonder zijn lof verheft, dan herkennen wij daarin de vreugde des oudhollandschen stedelings aan de landelijke ontspanningsplaats, die schadeloos stelt voor de drukkende engten in de stad. Het is van zulke plekken uit dat de schilders van stadsgezichten, van Jacob van Ruisdael tot op Jan Hendrik Weissenbruch, altijd weer de bekoring eener landelijke plaats van samenkomst voor menschen hebben verbonden met die der kompakte boommassa's in de verte, en daarmede een zienswijze getoond, die een algemeen sociaal karakter droeg en die, reeds in die vroege periode der bouwgeschiedenis haar aanvangnemend, eindelijk wel moest uitloopen op den planmatigen aanleg van villawijken om de stad.